

הלכתא למשיחא בדרה היומי

מסנת זבחים

תוכן עניינים

- 2.....הלכה למעשה
- א. אפילו גחלת של עץ נמי בדבר שאין מתכוין סבר לה כר"ש במלאכה שאינה צריכה לגופה.....2
- ב. הדם והשמן והמנחות והנסכים שנממאו עושה להן מערכה בפני עצמן ושורפן ... נסכים שנממאו עושה להן מערכה בפני עצמן ושורפן.....5
- הדרן עלך כל התריד.....7
- פרק אחד עשר דם הטאת.....7
- א. דם הטאת שנתז על הבגד הרי זה טעון כיבוס ... אחד הנאכלות ואחד הפנימיות טעונות כיבוס.....7
- ב. הטאת פסולה אין דמה טעון כיבוס בין שהיתה לה ... ובין שלא היתה לה שעת הכושר איזו היא שהיתה לה ... ואיזו היא שלא היתה לה ... ושקיבלו פסולין (וזרקו) את דמה.....7
- ג. יכול תהא דם הטאת העוף טעון כיבוס ת"ל זאת ... תשחט בנשחטות הכתוב מדבר 8
- ד. הטאת העוף שהכניס דמה בצוארה בפנים מהו צוארה ככלי שרת דמי ומיפסיל או דלמא כצואר בהמה מדמה אמר רחמנא ולא בשרה.....8
- ה. פירכסה ונכנסה לפנים וחזרה כשירה.....9
- ו. פירכסה ויצאה לדרום וחזרה כשרה.....9
- ז. הא הוציאה פסולה ... יצתה לחוץ איצטריכא ליה.....10
- ח. בעי רבי אבין נשפך על הרצפה ואספה מהו.....10
- ט. ניתז מבגד לבגד מהו מבגד קמא אידחי ליה לכיבוס או דלמא לא א"ל זו שאלה טעון כיבוס ממה נפשך אי אוספו וכשר הא כשר ואי אוספו ופסול אנא כרבי עקיבא ס"ל דאמר היתה לו שעת הכושר ונפסלה דמה טעון כיבוס.....11

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרה היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

דף עב.

הלכה למעשה

א. אפילו גחלת של עץ נמי בדבר שאין מתכוין סבר לה כר"ש במלאכה שאינה צריכה לגופה

כבר התבאר במסכת שבת דף כב. וכט: וכתובות דף ה: ו. שלהלכה מן התורה אינו חייב על מלאכה שעשה אלא אם כן עשה אותה במתכוון, כלומר שביקש להשיג בפעולתו את התוצאה המקובלת, אבל אם לא התכוון לאותה התוצאה, וגם לא ודאי שעל ידי פעולתו זו תושג התוצאה המקובלת, הרי זה דבר שאינו מתכוון, ומותר לעשותו¹.

אך אם עשה מעשה שכתוצאתו ההכרחית נעשית מלאכה², אף על פי שלא נתכוון לה לתוצאה, הרי זה "פסיק רישא" ואסור לעשותו³.

ויש להבדיל בין שני סוגים של "פסיק רישא".

¹ עיין באריכות בזה בשמירת שבת כהלכתה מבוא פרק א אות יב
² רמב"ם פ"א מה' שבת ה"ו, ועיין סי' שח במ"ב ס"ק קנמ, דפ"ר מלאכת מחשבת היא, ועיין קובץ שיעורים כתובות אות יט, דענין פ"ר יש לפרש בשני טעמים, א. דכיון שהוא יודע שהמלאכה נעשית מיקרי מכוין למלאכה. ב. דכיון שהתוצאה היא תוצאה הכרחית של מעשהו, נמצא שהיא בכלל מעשיו, ע"ש דהנפק"מ בין הטעמים הוא לענין פ"ר דלא ניה"ל, דלמעם הראשון הוא פטור, ולמעם השני אין לפוטרו בשאר איסורים משום דלא ניה"ל ודע, כי מצינו דפ"ר באמירה לנכרי מותר אף בניח"ל, סי' רנג במ"ב ס"ק צטו - ק, וע"ש בביאור הגר"א בסוף הסימן שהוא מהמיר, ועיין ש"ש, מעשה חושב סע' י, שהוא מסביר מעם המתירים, משום שלנכרי אין שום שייכות לניחותא של היהודי, הרי אומר לו לעשות מלאכה שאילו היה היהודי עושה באופן זה, היה פ"ר דלא ניה"ל, הגם שעתה ניה"ל במלאכה הנעשית ממילא, וע"ש בב"ר בס"ק ה הסבר נוסף להיתר פ"ר באמירה לנכרי.

³ פסיק - רישא" פירושו - חתוך ראשו ולא ימות? כלומר כשם שאי - אפשר לחתוך את ראשו של בעל - חיים בלא להמיתו בכך, כך אי - אפשר לפעולה המותרת להיעשות מבלי שתיעשה בפעולה זו גם מלאכה אסורה. לכן, הנוטל ידים במקום זרוע זרועים, יש בכך משום פסיק - רישא, גם אם לא נתכוון להשקות הזרועים, כמבואר בשו"ע ונו"כ או"ח שלו ג ומ"ב כז הפותח דלת כנגד להבה הקרובה אליה במקום שהרוח נושבת, יש בכך משום פסיק - רישא, כי הרוח גורמת להגברת הלהבה או לכיבוייה. כמבואר בשו"ע ונו"כ רעז ב ומ"ב ט ועיי"ש בבה"ל ד"ה שמא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ג 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

"פסיק רישא דניחא ליה", כלומר שהעושה נהנה מתוצאת הפעולה שעשה, גם אם כלל לא התכוון לה ועל מעשה⁴ כזה חייב⁵.

"פסיק רישא דלא ניהא ליה", כלומר שאינו נהנה מתוצאת הפעולה שעשה, או "פסיק – רישא דלא איכפת ליה", כלומר שאין לו כל ענין בתוצאת הפעולה⁶ על מעשה כזה אינו חייב⁷, אבל יש בזה איסור דרבנן.

לכן גורר אדם מטה וכסא ושולחן בשבת, כמו שהתבאר במסכת ביצה דף כג. ובלבד שלא יתכוון לחפור חריץ בקרקע על ידי גרירתם, וגם לא ודאי שאמנם יעשה חריץ⁸, אך גדולים שודאי עושים חריץ אסור.

אולם מותר להוליך עגלת ילדים או כסא גלגלים על גבי קרקע, אף שהיא גדולה ביותר וגם היושב בה מכביד עליה, מפני שאינה עושה חריץ על ידי הוצאת העפר ממקומו, אלא כובשת את העפר במקומו.

וכן מהלך אדם על גבי עשבים בשבת, ובלבד שלא יתכוון לעקור אותם בהליכתו, ולפיכך אם נעקרים, אינו חושש⁹.

ואפילו אם מרבה ללכת¹⁰ על גבי הדשא וודאי שיתלוש עשב בפסיעותיו, מכל מקום עלינו לדון על כל פסיעה בנפרד, ובכל פסיעה ופסיעה אין פסיק רישא שיתלש עשב.

כבר התבאר במסכת שבת דף קיא. שיש שאדם עושה פעולה מסויימת, ויש בה משום מלאכה זו, ויש שבאותה הפעולה יש משום עשיית מלאכה אחרת, הכל לפי הנסיבות כדלהלן.

⁴ שבת עה. רמב"ם פ"א מה' שבת ה"ו.

⁵ כגון הנוטל ידים בנינתו שלו במקום זרוע זרעים, שהרי נוח לו בתוצאת המעשה, שכן הזרעים שזרע יגדלו. סי' שלו ס"ג ובמ"ב ס"ק כז

⁶ כגון הנוטל ידים בנינתו של אדם שאינו חפץ לעזור לו, כגון נכרי, במקום זרוע זרעים, שהרי אינו רוצה להשקות את זרעיו של הלה, כמבואר במג"א שלו ו. או אפילו בנינתו של יהודי שאינו אוהבו, שלא איכפת לו אם יגדלו צמחיו או לא, כמבואר שם במ"ב כז או אפילו נוטל ידים בנינה שלו אחרי שירדו נשמים וכבר השקן את הגינה כל צורכה, ואין לה כל צורך במים הנוספים. ועיין שו"ת הר צבי או"ח סי' רז

⁷ סי' שכ במ"ב ס"ק נג ובביה"ל ד"ה יש וד"ה דלא, וע"ש ד"ה טוב, דבצירוף עוד סברות נקטינן כהערוך, דפ"ר דלא ניה"ל מותר, ועיין סי' שלו במ"ב ס"ק כז וסי' שלו בשעה"צ ס"ק י, דלכתחילה אסור פ"ר דלא ניה"ל, ועיין ח"י רבינו חיים הלוי פ"י מה' שבת ה"ז, דדעת הרמב"ם כהערוך, דפ"ר שלא ניה"ל מותר. ולכאורה התוס' לא ס"ל הכי, דהא לדעתם ק"א ד"ה בארעא, הפטור של פ"ר דלא ניה"ל הוא משום דהוה משאצ"ל^ג, והרי הרמב"ם ס"ל דמשאצ"ל^ג חייב, פ"א מה' שבת ה"ז,

⁸ שו"ע ונו"ב שלו א

⁹ שו"ע ונו"ב שלו ג

¹⁰ ש"ש"כ כו הערה סב אמנם צ"ע מסירוק שיער דחשיב בריב"ש סי' שצד פס"ר ולא דן שם על סירוק בפני עצמו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>



התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

הסוחט בגד או בד כדי ליבשו אחרי הכביסה, הרי תכליתו היא ניקוי הבגד, ויש בזה משום מלאכת מלבן¹¹, וכאשר הוא סוחט בגד או בד כדי להשתמש במשקין הנסחטים ממנו, הרי תכליתו היא המשקין, ויש בזה משום דש¹². וגם אם אין כונתו לכך, אם ישתמש במשקים הרי הוא פסיק רישא וחייב.

אך במקרה זה ב"פסיק רישא דלא ניהא ליה", כלומר שאינו נהנה מתוצאת הפעולה שעשה, או שאין לו כל ענין בתוצאת הפעולה על מעשה כזה אינו חייב, ויש אומרים שיש בזה איסור דרבנן, ומטעם זה פקק של בקבוק טרמוס וכדו', מותר לעוטפו בפיסת בד כדי לאטום בדרך זו את פי הבקבוק יותר, מכיון שאינו ודאי שיסחטו משקים מהבד.

אך מותר לעשות כן רק אם אמנם הבקבוק אינו מלא משקין עד לשפתו. אבל אם הבקבוק מלא לגמרי, אסור לסגור ולפתוח בקבוק כזה, שכן בסגירתו ובפתיחתו יסחט מן המשקין הבלועים בבד. ואף שהמשקין הנסחטין הולכין לאיבוד ולא אכפת ליה, מכל מקום אסור מדברי סופרים שהרי פסיק רישא הוא¹³.

ויש אומרים שכל שהמשקין הולכין לאיבוד, ואין איסור אפילו מדברי סופרים אלא כשמתכוין לסחוט, אבל כל שאינו מכוין לכך אף על פי שהוא פסיק רישא מותר כיון שאין הסחיטה נוחה לו כלל שהרי אין לו שום הנאה ממנה. והעיקר כסברא הראשונה.

אך אם מצטער בגלל המשקין הנסחטים כיון שהם מאוסים בעיניו, אפשר שיש להתיר¹⁴.

וכן יש שהתירו¹⁵ לשרות נייר במים כדי לנקות בו את השולחן או את גופו, ויש שכתבו לאסור¹⁶ משום שמתכוין לסחיטת המים מהנייר כדי לנקות בו, והרי הוא בכלל מלאכת מפרק.

¹¹ כמבואר ברמב"ם שם פ"ט הי"א

¹² עיין סי' שכ סע' מז ובמ"ב ס"ק מד, ויש שהוא חייב משום מלאכת מלבן וגם משום מלאכת דש, דהיינו, כשרוצה שהבגד יהיה נקי וגם רוצה להשתמש במשקין הבלועים, ע"ש במ"ב, וע"ש סע' יח ובביה"ל ד"ה יש מי.

¹³ עיין סי' שכ סע' יח.

¹⁴ עיין שש"כ פ"ט הערה פט "שמעתי מהגרש"ז אויערבך זצ"ל, דאם מצטער בגלל המשקין הנסחטים כיון שהם מאוסים בעיניו, אפשר דלא דמי למסוכרייתא דנזייתא (כתובות דף ו א תוד"ה האי), מפני שהוא סוחט פסולת מפסולת, ולא משקה מפסולת".

¹⁵ עיין בשו"ת אגרות משה (או"ח ח"ב סי' ע) שכתב שאין בכך משום איסור מלבן, כיון שהנייר הולך לאיבוד, וגם הוא מתקלקל בסחיטה זו. ומטעם מפרק כתב להתיר משום שנייר איסור סחיטתו מדרבנן כיון שאינו בולע כשיער, וגם אין צריך למים הנסחטים שדי לו במים שעל גב הנייר, וגם המים הולכים לאיבוד, והוי פסיק רישא דלא ניהא ליה, שיש להתיר בצירופים אלו באיסור דרבנן. ובשש"כ (שם פי"ד סל"ז) כתב להתיר באופו שאינו לוחצו בחזק.

¹⁶ ועיין בשו"ת הר צבי (ח"א סי' קצ) שהסתפק האם אכן נחשבים שהולך לאיבוד כיון שזקוק למים, ועיין בהררי בשדה מה שביאר בזה. והגרשז"א (שש"כ מהדו"ח פי"ד הערה צט ועיין מאור השבת ח"ב מכתב כא) סבר

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



התנתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

וכן יש שהתירו¹⁷ שימוש במחטות לחות בשבת, אם אינו משתמש בחזקה אלא בנחת ללא כונת סחיטה, ויש שכתבו לאוסרם¹⁸.

כבר התבאר במסכת שבת דף מב. ולעיל דף צא: שמן התורה¹⁹ אינו חייב על עשיית מלאכה אלא אם כן עשה אותה לצורך גופה, דהיינו לתכליתה המקובלת, וכפי שנמסר למשה מסיני, אבל אם אינו צריך לגופה של המלאכה, הרי עשייתה אסורה מדרבנן.

כגון המכבה על מנת לעשות פחמים חייב²⁰, אך אם כדי למנוע שריפה פטור, וכן המוציא חפץ מרשות לרשות או שמטלטלו ארבע אמות הרשות הרבים מכיון שהוא צריך לחפץ במקום שמוציאו לשם חייב, ואילו המטלטל קוץ כדי שלא ידרוך עליו מכיון שרצונו שלא יהיה בביתו או שלא יהיה במקום זה פטור. והרמב"ם ס"ל דחייב במלאכה שאצ"ל ולכך אסור בשל עין, אבל בשל מתכת ליכא איסור כיבוי מן התורה לכו"ע שאינו שורף. והלכה כדיעה ראשונה.

ב. הדם והשמן והמנחות והנסכים שנטמאו עושה להן מערכה בפני עצמן ושורפן ... נסכים שנטמאו עושה להן מערכה בפני עצמן ושורפן

בתחילה שאף עדיף מהולך לאיבוד, כיון שאין על היוצא שם משקה אפילו רגע אחד, ולכך התיר בלא צירופים נוספים, אך חזר בו ואסר. וכן אסרו בשו"ת מנחת יצחק (ח"י סי' כה) ובחוט שני (ח"ב ל"ג עמ' רט).
¹⁷ בשש"כ (שם) התיר את השימוש בהן באופן שאינו מנגב בחזקה, שאינו סוחט אלא משתמש במים שעל גביו, אבל אם סוחטן אסור משום מפרק, שהרי הוא צריך למשקין היוצאין לצורך הניקוי. ועיין שו"ת מנחת יצחק (ח"י סי' כה). ועיין באור השבת (חוברת יח) שהגרי"א וי"ס מביא שהועד בפניו שהגרשו"א לא חזר בו, וכן דעת הגרמ"פ להתיר.

¹⁸ עיין בספר ארחות שבת (בירורי הלכה ס"ז) שבדקו ומצאו שאין מציאות של ניגוב ללא סחיטה, ומטעם זה חזר בו בשו"ת שבת הלוי (ח"ה סי' נה) והורה לאיסור בכל אופן שהוא, וכתבו שאף הגרשו"א חזר בו בסוף ימיו. ואולי מפני זה כתב בשש"כ (שם סל"ח) להתיר רק במגבוני נייר, שאיסור סחיטתם מדרבנן (עיין בהערה הקודמת) ולא במגבוני בד.

¹⁹ שמירת שבת כהלכתה מבוא פרק א אות יא

²⁰ מ"ב שלד פד פה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

הסולת והיין והשמן והלבונה והעופות והעצים וכלי שרת שנפסלו או שנטמאו אין פודין אותן, כל שישנו בהעמדה נערך ואלו אינן בכלל העמדה, לפיכך אין נפדין לעולם.²¹

ונסכים²² שנטמאו אחר שנתקשו בכלי שרת עושה להם מערכה בפני עצמן²³, ושורפן²⁴ במזבחה²⁵. וי"א²⁶ ששורפם על ריצפת העזרה²⁷. וכן הדין לסולת²⁸ ושמן. וי"א²⁹ אף בדם.

²¹ רמב"ם הלכות איסורי מזבח פרק ו הלכה ד ה

²² הרמב"ם ז"ל בפ"י מה' איסורי מזבח (ה"ה) כ' ג"כ להאי דינא בנסכים לחוד. ועוד חידש דעושה לו מערכה במזבח, וע' בלח"מ ז"ל שכ' דלישנא דעושה להן מערכה משמע הכי, אבל קשה מנ"ל הא, כיון דמקרא דבאש תשרף ילפינן, וזה מיירי בכל פסולי הקדשים שנשרפין בבית הדשן שבעזרה, ומ"ש נסכים דנשרפין במזבח, ועוד דהא בברייתא תני להו בהדי דם ושמן ומנחות, ואטו כל הני נשרפין במזבח, וצ"ע. קרן אורה כאן.

²³ דייק דקאמר עושה מערכה וכו' דהיינו במזבח במקום שיש מערכות האש ואמר דלא ישרפם בשאר מערכות אלא מערכה בפני עצמה ובעזרה אין שם מערכות אחרות לומר מערכה בפני עצמה. לח"מ שם. ונראה דהרמב"ם ס"ל דמטעם אחר צריך מערכה בפ"ע כדי שתהא ניכרת שריפתה, דמפני שהוא דבר לח אלו היה שורפן במערכה גדולה לא היתה ניכרת שריפתה כמ"ש רש"י טעם זה על מה שאין שורפין אותה בבית הדשן ע"ש. ערוך השולחן העתיד הלכות איסורי מזבח סימן ס סעיף יד

²⁴ הקה"י בתמורה סי' טו' ר"ל (לתרין קושית הרש"ש שלהי תמורה) דין ושאר משקין לאו בני שריפה הן דהחום מיבשן ומתבמלים ואין האש נאחזת בהם, והא דעושה להן מערכה הוא מדין ביעור בעלמא אלא שלא משכח"ל בקדשים ביעור אלא ע"י מדורת אש, וע"י בזה במשמר הלוי כאן סי' קכח' ובתמורה סי' קב', וע"ע מנח"א ח"ג עמ' מז' עפ"ד הגר"ז.

²⁵ צ"ע הא כיון דהעלן ע"ג המזבח המזבח מקדשן. ישועות מלכו שם, ואולי אפ"ל שכיון שאין מזבח מקדש אלא לדעת הכא על דעת ביעור מעלם ולהכי אינו מקדשן.

²⁶ רש"י ז"ל שורפן בעזרה על הרצפה דלית ליה שישרפו נסכים ממאים במזבח עצמו אבל רבינו ז"ל סובר דבמזבח עצמו. לח"מ שם

²⁷ וברש"י כתב ולא יוציאה לחוץ משום שנאמר בקדש באש תשרף בפ' שני דפסחים (דף כד) דרשינן האי קרא וכל חטאת אשר יובא וגו' ומרבינן מיניה כל פסולי קדשים שמחיצתו בעזרה שיהו נשרפים בעזרה כדכתיב בקדש לא תאכל באש תשרף ותמיה אני למה שורפן לעצמן ואינו שורפן בבית הדשן שהיה בעזרה שבו שורפין פסולי קדשי קדשים ונראה בעיני שהוא דבר לח שורפן לעצמן שתהא שריפתן ניכרת לעצמן שאם היה שורפן עם בשר אין ניכרין שהרי אין בהן ממש. ועיין באחרונים שרש"י לא גרים מנחות.

²⁸ תורת הקדשים שם נה. אות ת, והנה במנחות לא שייך הטעם שכתבנו דלאו דבר לח הוא, ואולי כיון דהסולת הוא דק דק ג"כ לא ניכר שריפתן. והרמב"ם לא הביא זה ולא ידעתי טעמו, ונראה שכללן כמה שכתב בפ"ט מפהמ"ק: מ"ע לשרוף כל הקדשים שנטמאו והכל בכלל, אך נסכים הוצרך לפרש שלא נאמר דלח אינו בשריפה כמ"ל. ערוה"ש שם

²⁹ ולכאורה קשה למה דנתבאר דכל פסולי דמים יורד לאמה והיינו דפקעה קדושתן. הא איתא בזבחים [צ"ב א] דתניא הדם והשמן והמנחות והנסכים שננטמאו עושה להן מערכה בפ"ע הרי לנו דגם פסולי דמים עושה להם מערכה בפ"ע. ובקדושתן קיימי. אמנם נראה דלהלכה אינו, דהרי השמיט הרמב"ם האי דינא לגמרי, ש"מ כדקימא קיימא דכל פסולי דמים יורדים לאמה ומשם לנחל קדרון, דפקע קדושתיהו. הערות הגר"ש אלישיב מסכת יומא דף ס עמוד א, אולם דם טמא לא אשכחן דהא משקי בי מטבחיאי אינו מקבל טומאה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

הדרן עלך כל התדיר

פרק אחד עשר דם חטאת

א. דם חטאת שנתז על הבגד הרי זה טעון כיבוס ... אחד הנאכלות ואחד הפנימיות טעונות כיבוס

חומר בחטאת³⁰ הבהמה משאר קדשי קדשים, שדם חטאת הבהמה שניתז מן הכלי שקבל בו הדם קודם הזיה על הבגד טעון כיבוס במים בעזרה אחד הנאכלות ואחד הפנימיות טעונות כיבוס, שנאמר (ויקרא ו פסוק כ) וְאֲשֶׁר יִזֶּה מִדָּמָה עַל הַבְּגָד אֲשֶׁר יִזֶּה עָלָיָהּ תִכְבֵּס בְּמָקוֹם קָדֹשׁ.

ב. חטאת פסולה אין דמה טעון כיבוס בין שהיתה לה ... ובין שלא היתה לה שעת הכושר איזו היא שהיתה לה ... ואיזו היא שלא היתה לה ... ושקיבלו פסולין (וזרקו) את דמה

חטאת שנפסלה³¹ אין דמה טעון כיבוס, בין שהיתה לה שעת הכושר בין שלא היתה לה שעת הכושר, אי זו היא שהיתה לה שעת הכושר שלנה ושנטמאת ושיצאת חוץ לעזרה, ואי זו היא שלא היתה לה שעת הכושר שנפסלה בשחיטה או בזריקת הדם.

ואינו מכשיר כמבואר ברמב"ם הלכות טומאת אוכלין פרק י הלכה טז מפסחים טז. אולם שייך אולי בדם שלא נתקבל בכלי אלא נטמא בצואר הבהמה עיין במרכה"מ שם.
³⁰ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ח הלכה א ב
³¹ שם הלכה ג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>



הַלְכַתָּא לְמִשְׁיַחַא בְּדֵף הַיּוֹמִי

מִסְכַּת זְבַחִים

ג. יְכוּלָּהּ תֵּהֵא דָם חֲטָאֵת הָעוֹף טַעוֹן כִּיבוּס ת"ל זֹאת ... תִּשְׁחַט

בְּנִשְׁחַטוֹת הַכְּתוּב מִדְּבַר

דָם חֲטָאֵת הָעוֹף³², אֵינוֹ טַעוֹן כִּיבוּס שְׁנֵאמַר³³ (שֵׁם פְּסוּק יח) תִּשְׁחַט
הַחֲטָאֵת בְּנִשְׁחַטת הַכְּתוּב מִדְּבַר לֹא בְּנִמְלֻקָת.

דף עב:

ד. חֲטָאֵת הָעוֹף שֶׁהִכְנִיס דָּמָה בְּצוּאָרָה בְּפָנִים מֵהוּ צוּאָרָה כְּכֹלִי

שֶׁרֶת דָּמִי וּמִיפְסִיל אוֹ דְלִמָּא כְּצוּאָר בַּהֲמָה מִדָּמָה אִמַר

רַחֲמֵנָא וְלֹא בִשְׂרָה

כִּבְר הַתְּבֵאָר לְעִיל דָּף פֵּא: שְׁכַל³⁴ חֲטָאוֹת שְׁדִינָן לְזִרוּק עַל מִזְבַּח הַחִיצוֹן,
וְקִיבַל דָּמָם בְּכִלְיִשְׁרֵת, וְהִכְנִיסוּ לְהִיכַל³⁵, לְכַפֵּר³⁶ נַפְסָה הַחֲטָאֵת, שְׁדָם
חֲטָאֵת שְׁנִכְנַס לְהִיכַל אִפִּילוּ חֲטָאֵת יַחִיד הַנֶּאֱכַלֵּת אִסוּרָה וְהוּא שִׁיבָא דֶרֶךְ
שַׁעַר הַהִיכַל שְׁנֵאמַר שְׁנֵאמַר (שֵׁם ו פְּסוּק כג) וְכָל חֲטָאֵת אֲשֶׁר יוֹבֵא מִדְּמָה
אֶל אֹהֶל מוֹעֵד לְכַפֵּר בְּקַדְשׁ לֹא תֵאָכֵל בְּאֵשׁ תִּשְׂרַף דֶּרֶךְ בֵּיאָה אֲבַל אִם
הִכְנִיסוּ בַפֶּשֶׁשׁ³⁷ אוֹ דֶרֶךְ חֲלוּן אוֹ נָג אֵינוֹ נַפְסָל³⁸.

³² רמב"ם שם הלכה ג

³³ בַּגְמ' מִשְׁמַע דְהָא לְחוּדִיָּה לֹא סָגִי אֵלָא צְרִיךְ מִיעוּטָא דְזֹאת וּרְבִינּוּ ז"ל לֹא הוּצֵרֶךְ לְהֵאָרִיךְ בְּדָבָר דְלֹא נַפְקָא
לָן לְעֵינֵי דִינָא. לְח"מ שֵׁם

³⁴ רמב"ם פְּסוּלֵי הַמוֹקְדֵשִׁין פ"ב ה"ג

³⁵ וְנִרְאָה דָּגָם אִם הִכְנִיס לְאוֹלָם נַפְסָל אִם הִכְנִיסָה לְחוּד פּוֹסֵלֵת, דֹּאפְשֵׁר הִיכַל וְאוֹלָם חֲדָא קְדוּשָׁה הִיא. וְאִפִּילוּ
אִם הֵם שְׁתֵּי קְדוּשוֹת נִרְאָה דְנַפְסָל כִּיּוֹן שְׁהוּא שְׁלֹא בְּמִקוּמוֹ עֵינֵי בְּזַבְחִים פ"ב ע"ב, (מִנְחַת חִינּוֹךְ מִצוּה קִלְט
אוֹת ב וְאִי הִיכַל וְאוֹלָם חֲדָא קְדוּשָׁה מְבוּאָר בְּמִנְחַת חִינּוֹךְ מִצוּה קמ"א אוֹת ה')

³⁶ אֲבַל הִכְנִיסוּ לְמִטְרָה אַחֲרֵת לֹא נַפְסָל (חֲזו"א זְבַחִים ס' יח ס"ק א)

³⁷ וְעֵינֵי חֲזו"א זְבַחִים ס' יח ס"ק ב שֶׁהִסְתַּפֵּק מֵה דִּינָן אִם הִכְנִיס דֶּרֶךְ נָג לְהִיכַל וְאִחַב הִכְנִיס לְפָנִים וְכֵן אִם
הִכְנִיס שְׁלֹא ע"מ לְכַפֵּר וְאִח"כ הִכְנִיס לְפָנִים לְכַפֵּר וְכֵן אִם הִכְנִיס חֲטָאֵת עֲצֻמָּה וְקִיבַל דָּמָה בְּפָנִים אִפְשֵׁר
שְׁבַכְל הִנִּי לֹא מִיפְסָל דְהִכְנַסָּה לְהִיכַל הֵינּוּ הִכְנַסָּת פָּנִים וְכִיּוֹן דְחִסֵּר תְּנַאי הַבֵּאָה לֹא מִיפְסָל תוּ בְּהַבֵּאת פָּנִים
עֵי"ש

³⁸ אִפִּילוּ אִם כִּיפֵר אֵינוֹ נַפְסָל, דֶּרֶךְ דֶּרֶךְ בֵּיאָה אִסְרָה תוֹרָה, כֵּן הוּא בְּש"ס שֵׁם פ"ג ע"א

תְּרוּמוֹת וְהַנְּצִחוֹת | בִּנְק הַדּוּאָר ח"ן 22887389 | וּבִטְל' 0548027748

לְהַצְטַרְפוֹת לְהַלְכוֹת הַדֵּף הַיּוֹמִי לְהַלְכָה לְמַעֲשֵׂה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הַלְכָתָא לְמִשְׁיַחַא בְּדַף הַיּוֹמִי

מִסְנַת זְבַחִים

הַכְּנִים הַחֲטָאת³⁹ עֲצֵמָה לְהִיכֹל וְכִשְׁהוּצִיָּאָה קִיבֵל דְּמָה⁴⁰ בְּשִׁירָה⁴¹ שְׁנֵאמֵר (וַיִּקְרָא וּפְסוּק כֹּג) אֲשֶׁר יִזְבָּח מִדְּמָה וְלֹא בִשְׂרָה, וְאִפִּילוּ הַכְּנִיסָה לְאַחַר שְׁחִיטָהּ בְּצוּאָר מִלֹּא דָם⁴² שְׁעֵדִיין לֹא קִיבֵל דְּמוֹ לֹא נִפְסַל, דַּאיִנוּ נִפְסַל אֵלֹא אִם כֵּן קִיבֵלוּ בְּכָלִי וְהַכְּנִים.

הַכְּנִים דָּם חֲטָאת⁴³ הַעוֹף לְהִיכֹל בְּצוּאָרָה הָרִי זֶה סַפֵּק אִם הַצּוּאָר חֲשׂוֹב בְּכָלִי⁴⁴. לְפִיכֵךְ תִּשְׂרַף כֻּלָּ חֲטָאת הַעוֹף שֶׁהוּא סַפֵּק⁴⁵.

ה. פִּירְכָסָה וְנִכְנָסָה לְפָנִים וְחֲזָרָה כְּשִׁירָה

חֲטָאת הַעוֹף⁴⁶ שֶׁפִּרְכָסָה וְנִכְנָסָה לְהִיכֹל כְּשִׁירָה.

ו. פִּירְכָסָה וַיִּצְאָה לְדָרוֹם וְחֲזָרָה כְּשִׂרָה

כִּבְר הַבָּאָר לְעֵיל דָּף כּוּ. שְׁבַהֲמַת קִדְשֵׁי קִדְשִׁים שֶׁשְׁחַטָה בְּצִפּוֹן⁴⁷ וּפִרְכָסָה וַיִּצְאָת לְדָרוֹם, אִפִּילוּ הוּצִיָּאָה לְדָרוֹם כְּשִׁירָה, פִּרְכָסָה וַיִּצְאָת לְדָרוֹם וְחֲזָרָה

³⁹ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק ב הלכה יז

⁴⁰ כס"מ

⁴¹ וכ"ש לאחר זריקה דאפילו לבתחילה מותר בשעת הדחק להכניסו לאכול שם כשהקיפו עכו"ם את העזרה (ליקוטי הלכות דבחים פב ע"א (מו ע"א בדפו"י עין משפט אות י)

⁴² מנחת חינוך קלט

⁴³ שם הלכה יט

⁴⁴ ופירש"י שהכניס דמה בצוארה בפנים בין מליקה להזיה מהו שתפסל משום וכל חטאת אשר יזבא. ככלי שרת דמי שהרי לא הווקקה בקבלת כלי וזהו כליה ומיפסיל בהכנסת הדם שהכניסה בכלי להיכל או דילמא וכו' ובהמה שהכניסה לפנים משנשחטה הוציאה וקיבל דמה לא מיפסלה דמדמה אמר רחמנא ולא שהכניסו עם בשרה עכ"ל ולא איפשיטא

⁴⁵ דשיטתו בכל הספיקות הנוגע לקרבנות פסק להקל, ולכן הורצה הבעלים, רק הבשר אינו נאכל מטעם ספק נבילה, כמו חטאת עוף הבא על הספק, ובהלכה י"ט לא כתב כן, משום דאם כפר ממנו בפנים בהיכל הלא כבר פסק בהלכה (י) דניתנין על מזבח החיצון שנתן דמן בפנים שלא במקומו כמקומו דמי וכפר, רק שהבשר אינו נאכל אף בחטאת בהמה, ואם לא כפר ממנו בפנים א"כ אינו פסול רק בהכניסו במזיד, וכאן דמספקא ליה אם נפסל הוי תמיד שונג, דאילו ידע דמיפסל לא הוי מכניסו, וליכא מזיד בודאי, וכדאמר בירושלמי תרומות ריש פ"ו (ה"א) דהוי כשונג, ודוק ועיין בספ משנה: או"ש שם כ

⁴⁶ שם הלכה יח

⁴⁷ רמב"ם שם הלכה יא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

לצפון ואחר כך קיבל דמה⁴⁸ בצפון כשירה. אך אם לא תזרה וקיבל דמה בדרום פסולה⁴⁹.

ז. הא הוציאה פסולה ... יצתה לחוץ איצטריכא ליה

עוד התבאר שם שם פרכסה הבהמה⁵⁰ ויצאת לחוץ אחר קבלת דמה כשירה, שאפילו יצאו האימורין והבשר קודם זריקה, בקדשים קלים הזבח כשר. שבשר⁵¹ קדשים קלים שיצא חוץ לעזרה⁵² קודם זריקת דמים, אף על פי שנזרק הדם והבשר בחוץ, הזבח כשר. מפני שסוף הבשר לצאת, והזריקה מועלת ליוצא לשרפו אבל לא לאכלו. ויש מתירים⁵³ אף לאכלו, אם לא יצא חוץ לחומת ירושלים.

וכן אימורי קדשים קלים שיצאו לפני זריקת דמים ונזרק הדם והם בחוץ לא נפסל הזבח, ואם החזירן מקטירין אותן. וי"א⁵⁴ שאין מקטירין אותן.

ח. בעי רבי אבין נשפך על הרצפה ואספה מהו

נשפך דם⁵⁵ חטאת העוף ואספו, הרי זה ספק אם הכלי פוסל בדמה או אינו פוסל⁵⁶, לפיכך תשרף ככל חטאת העוף שהוא ספק.

⁴⁸ ורש"י ד"ה פרכסה כתב אפילו לא תזרה ואיירי אחר קבלה דאי קודם קבלה ודאי שפסולה שהרי קיבל דמה בדרום או דאיירי שהחזירה ואחר כך קיבל דמה בצפון. עיין בס"מ וזר המוריה שם

⁴⁹ כס"מ וזר המוריה שם

⁵⁰ רמב"ם שם הלכה יג

⁵¹ רמב"ם שם הלכה לב לג

⁵² עיין בס"מ שם וצ"ע ועיין מרכבת המשנה (העלמא) הלכות פסולי המוקדשין פרק יט הלכה ג דנהי דקיי"ל כר"י דבשר לאכילה היינו דוקא אם החזירו קודם זריקה משא"כ אם לא החזירו קודם זריקה קיי"ל כמ"ד סוף פ"ק דמעילה זריקה מועלת ליוצא לשרפו ולא לאכלו והרי בזבחים מסיק דר"ל כתנאי אבל לר' יוחנן בהדר ועיילינהו דבשר וזהו דעת רבנו.

⁵³ השנות הראב"ד שם

⁵⁴ השנות הראב"ד שם.

⁵⁵ שם הלכה כ

⁵⁶ ופירש"י נשפך על הרצפה מצואר העוף. אצרכי הוא דלא אצרכיה רחמנא בלי שרת וצואר ידיה הוא במקום בלי שרת והילכך לאוספו כשר ולהזותו למזבח דה"ל כנשפך מן הכלי על הרצפה ואספו דכשר. א"ד מיפסל פסל ביה רחמנא בלי שרת דדוקא שייר ולא כתב ביה קבלה משום דבעי להזותו מן העוף עצמו למזבח וכ"ש ברצפה פוסלתו עכ"ל ולא איפשימא. ומ"ש לפיכך תשרף וכו'. קאי גם להכניס דם חטאת העוף להיכל בצוארה ופשוט הוא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

ט. ניתז מבגד לבגד מהו מבגד קמא אידחי ליה לכיבוס או דלמא לא א"ל זו שאלה טעון כיבוס ממה נפשך אי אוספו וכשר הא כשר ואי אוספו ופסול אנא כרבי עקיבא ס"ל דאמר היתה לו שעת הכושר ונפסלה דמה טעון כיבוס

ניתז מן הבגד לבגד⁵⁷ שני אין הבגד השני טעון כיבוס⁵⁸.

⁵⁷ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ח הלכה ט

⁵⁸ ופירש"י אידחי ליה לכיבוס וכו' (דכיון) דאיזוקיק לכיבוס אידחי ליה [מתורת הזאה] ולא קרינן בה ראוי להזאה ולא בעי כיבוס האי אחרון. זו שאלה בניחותא יפה שאלת ואשיבך עליה. אי אוספו וכשר אף על גב דאיזוקיק לכיבוס לא בטל מתורת דם וכו'. הא כשר וטעון האחרון כיבוס. ואת"ל שאם אוספו מהראשון פסול וכו' אנא כר"ע ס"ל דאמר היתה לה שעת הכושר לזריקה ונפסלה דמה טעון כיבוס והאי הרי בתחילתו בכלי נתקבל והיתה לו שעת הכושר ואח"כ נפסל בנפילתו על בגד הראשון עכ"ל. והשתא כיון דסתם לן תנא דלא כר"ע לא חיישינן למאן דאמר דס"ל כוותיה ועוד דבבעיא דאיתא התם בגמ' בסמוך משמע בהדיא דאמוראי בתראי לא סבירא להו כר"ע כיון דמספקא לן אי אוספו ופסיל בעיין לא איפשיטא ומיהו ק"ל נהי דלא איפשיטא בעיין מ"מ מספיקא ה"ל להחמיר ולהטעינו כיבוס ושמא יש לומר דכיבוס במקום קדוש אינו דרך כבוד כלפי מעלה ומספיקא לא מזלזלינן ביה. ויותר נכון לומר דכיון דסתם לן תנא דלא כר"ע ואמוראי בתראי נמי לא ס"ל כר"ע הא איפשיטא בעיין איפכא מלוי. כס"מ שם ועיין או"ש

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

